

Przedmowa	7
WIEK XX	
1. Na progu XX wieku. Energia nowoczesności	10
■ Kultura masowa i artyści	14
■ Ważne kierunki w sztuce nowoczesnej	16
Teksty	
Pablo Picasso, <i>Panny z Awinionu</i>	18
Filippo Tommaso Marinetti, <i>Manifest futuryzmu</i> (fragment)	19
Guillaume Apollinaire, * <i>Małe auto</i>	20
Rozważamy, podsumowujemy, piszemy	22
2. Poezja Polski niepodległej: klasycyzm i nowoczesność	24
Teksty	
Leopold Staff, <i>Wysokie drzewa</i>	28
<i>Bonaccia</i>	29
<i>Harmonia</i>	30
Julian Tuwim, <i>Chrystus miasta</i>	31
<i>Do krytyków</i>	32
<i>Sitowie</i>	33
<i>Zmęczenie</i>	34
Kazimierz Wierzyński, <i>Lewa kieszeń</i>	35
Maria Pawlikowska-Jasnorzewska, <i>Kurze łapki</i>	36
<i>Stara kobieta</i>	36
<i>Płyty Carusa</i> (fragmenty cyklu)	37
Bruno Jasiński, <i>But w butonierce</i>	38
Tadeusz Peiper, <i>Miasto. Masa. Maszyna</i> (fragment)	39
Julian Przyboś, <i>Na kołach</i>	41
<i>Wieczór</i>	42
Komentarz	
Michał Głowiński, Janusz Sławiński, [<i>Miasto w poezji</i>]	42
Przykładowa interpretacja	
„ <i>Na kołach</i> ” Juliana Przybosia	44
Rozważamy, podsumowujemy, piszemy	44
Wiadomości z nauki o języku	45
Ćwiczymy swój język	46
3. Polityka i psychologia. Proza realistyczna w dwudziestoleciu międzywojennym	47
Teksty	
Stefan Żeromski, <i>Przedwiośnie</i>	50
Zofia Nałkowska, <i>Granica</i>	53
Maria Kuncewiczowa, * <i>Cudzoziemka</i>	55
■ Polska proza realistyczna i psychologiczna w dwudziestoleciu	58
■ Wielka proza światowa	60
Komentarz	
Zdzisław Jerzy Adamczyk, [<i>Znaczenie opowieści o szklanych domach w „Przedwiośniu”</i>	
<i>Stefana Żeromskiego</i>]	61
Rozważamy, podsumowujemy, piszemy	64
4. Konstruktorzy dziwnych światów	65
Teksty	
Bolesław Leśmian, <i>Topielec</i>	68
<i>Dusiółek</i>	70
<i>Szewczyk</i>	73

<i>Poeta</i>	74
<i>Dziewczyna</i>	75
Franz Kafka, * <i>Proces</i>	77
Bruno Schulz, <i>Wiosna</i> (fragment)	79
Witold Gombrowicz, <i>Ferdydurke</i>	80
Stanisław Ignacy Witkiewicz, * <i>Szewcy</i>	84
Komentarz	
Zdzisław Łapiński, <i>Akcje i interakcje</i> (fragmenty)	86
Rozważamy, podsumowujemy, piszemy	88
Wiadomości z nauki o języku	89
Ćwiczymy swój język	89
5. Katastrofizm i katastrofa	91
Teksty	
Czesław Miłosz, <i>O książce</i>	95
Konstanty Ildefons Gałczyński, * <i>Koniec świata. Wizje świętego Ildefonsa, czyli Satyra na wszechświat</i> (fragmenty)	97
Józef Czechowicz, <i>żał</i>	98
Krzysztof Kamil Baczyński, <i>Pokolenie</i>	100
<i>Elegia o... [chłopcu polskim]</i>	102
<i>Z lasu</i>	102
<i>Wyroki</i>	104
* * * <i>[Niebo złote ci otworzę]</i>	105
Komentarz	
Paweł Rodak, <i>[Wyobraźnia poetów spełnionej apokalipsy]</i>	106
Rozważamy, podsumowujemy, piszemy	107
6. Po katastrofie. Literatura wobec zagłady	108
Teksty	
Kazimiera Iłakowiczówna, * <i>O Boże...</i>	112
Tadeusz Borowski, <i>Opowiadania</i>	114
■ <i>Medaliony</i> Zofii Nałkowskiej	116
Gustaw Herling-Grudziński, <i>Inny świat</i>	117
Władysław Broniewski, * <i>Ballady i romanse</i>	118
Hanna Krall, <i>Zdążyć przed Panem Bogiem</i>	119
■ <i>Pamiętnik z powstania warszawskiego</i> Mirona Białoszewskiego	120
Anna Świrszczyńska, * <i>Budując barykadę</i>	121
Tadeusz Różewicz, <i>Ocalony</i>	122
<i>Termopile polskie</i>	124
<i>Lament</i>	125
Andrzej Wróblewski, <i>Rozstrzelanie VIII</i>	126
Komentarz	
Stanisław Burkot, <i>[Formuła poezji Tadeusza Różewicza]</i>	127
Rozważamy, podsumowujemy, piszemy	129
Wiadomości z nauki o języku	130
Ćwiczymy swój język	131
7. Literatura i komunizm	132
Teksty	
Andrzej Bobkowski, * <i>Szkice piórkem</i> (fragmenty)	139
Adam Ważyk, * <i>Rzeka</i>	140
<i>Poemat dla dorosłych</i> (fragmenty)	141
Czesław Miłosz, * <i>Zniewolony umysł</i> (fragmenty)	143
Leopold Tyrmand, * <i>Dziennik 1954</i> (fragmenty)	144
Kazimierz Wierzyński, * <i>Moralitet o czystej grze</i>	146
Stanisław Barańczak, <i>Spójrzmy prawdzie w oczy</i>	147
<i>Wypełnić czytelnym piśmem</i>	148
<i>Garden party</i>	149

Michał Bułhakow, * <i>Mistrz i Małgorzata</i>	150
■ Wielka proza światowa	152
Ryszard Kapuściński, <i>Cesarz</i> (fragment)	153
Jan Polkowski, * „ <i>Moja słodka ojczyzna</i> ”	156
Komentarz	
Jerzy Kwiatkowski, <i>Słowo Barańczaka</i> (fragment)	157
Rozważamy, podsumowujemy, piszemy	159
Wiadomości z nauki o języku	159
Ćwiczymy swój język	161
8. Literatura utraconych ojczyzn	163
■ Domowe ojczyzny pisarzy	167
■ Wielka proza światowa	168
Teksty	
Witold Gombrowicz, * <i>Trans-Atlantyk</i>	169
Kazimierz Wierzyński, * <i>Kufer</i>	170
Czesław Miłosz, * <i>O wygnaniu</i> (fragment)	171
Komentarz	
Jerzy Jarzębski, <i>Dziedzic z Sandomierskiego</i> (fragment)	173
Rozważamy, podsumowujemy, piszemy	174
Wiadomości z nauki o języku	174
Ćwiczymy swój język	175
9. Literatura i egzystencja	176
Teksty	
Albert Camus, <i>Dżuma</i>	179
Tadeusz Różewicz, <i>W środku życia</i>	181
<i>Drewno</i>	183
<i>Spadanie czyli o elementach wertykalnych i horyzontalnych</i> <i>w życiu człowieka współczesnego</i> (fragmenty)	184
Stanisław Grochowiak, * <i>Płonąca żyrafa</i>	186
Wisława Szymborska, <i>Obmyślam świat</i>	188
* * * [Nicość przenicowała się także i dla mnie]	189
<i>Utopia</i>	191
Komentarz	
Stanisław Balbus, [Poetycki warsztat Szymborskiej]	192
Rozważamy, podsumowujemy, piszemy	193
10. Teatr groteski. Rewolucja i absurd	194
■ Teatr absurdu	196
Teksty	
Tadeusz Różewicz, * <i>Kartoteka</i>	197
Sławomir Mrożek, <i>Tango</i>	198
Komentarz	
Tadeusz Nyczek, [„ <i>Tango</i> ” Sławomira Mrożka – sztuka polska i uniwersalna]	200
Rozważamy, podsumowujemy, piszemy	202
11. Poezja, która ocala. Klasycyzm drugiej połowy XX wieku	203
Teksty	
Leopold Staff, <i>Problemy</i>	207
<i>Człowiek</i>	208
<i>Wiosna</i>	208
Czesław Miłosz, <i>Campo di Fiori</i>	209
<i>Świat (poema naiwne)</i> (fragment)	211
<i>St. Ign. Witkiewicz</i>	212
<i>Przedmieście</i>	214
<i>Który skrzywdziłeś</i>	215
<i>Zaklęcie</i>	216

Zbigniew Herbert, <i>Tamaryszek</i>	217
<i>Apollo i Marsjasz</i>	218
<i>Powrót prokonsula</i>	220
<i>Przesłanie Pana Cogito</i>	221
<i>Potęga smaku</i>	223
Komentarz	
Zygmunt Kubiak, <i>Pożegnanie dzieciństwa</i> (fragment)	225
Przykładowa interpretacja	
„Przedmieście” Czesława Miłosza	227
Rozważamy, podsumowujemy, piszemy	227
Wiadomości z nauki o języku	228
Ćwiczmy swój język	228
12. Poezja wiary	229
■ <i>Pamięć i tożsamość</i> Jana Pawła II	231
Teksty	
Jerzy Liebert, * <i>Jeździec</i>	233
Jan Twardowski, <i>Za szybko</i>	234
<i>Samotność</i>	235
<i>Przezroczystość</i>	235
<i>Szukam</i>	236
Anna Kamińska, * <i>Odejście Hioba</i>	237
Janusz St. Pasierb, * <i>Genesis</i>	238
Krzysztof Koehler, * * * * [Z twarzą w dłoniach]	240
Komentarz	
Jan Paweł II, <i>Tajemnica miłosierdzia</i>	241
Rozważamy, podsumowujemy, piszemy	243
13. Więcej niż sztuka. Białoszewski i duch eksperymentu	244
Teksty	
Miron Białoszewski, <i>Szare eminencje zachwytu</i>	248
<i>Sprawdzone sobą</i>	249
<i>Obierzyny (2)</i>	250
<i>wywód jestem'u</i>	251
<i>namuzowywanie</i>	252
<i>Ja stróż latarnik nadaje z mrówkowca</i>	253
[ŚMIERĆ tak uzwyczajnia]	253
Komentarz	
Janusz Sławiński, <i>Białoszewski: być sobie jednym</i> (fragment)	254
Rozważamy, podsumowujemy, piszemy	256
Wiadomości z nauki o języku	256
Ćwiczmy swój język	257
14. Przygoda z wolnością. Młoda literatura przełomu lat 80. i 90.	258
■ Postmodernizm (ponowoczesność)	261
■ Współczesna proza światowa	263
Teksty	
Marcin Świetlicki, * <i>Dla Jana Polkowskiego</i>	263
Miłosz Biedrzycki, * <i>Akslop</i>	265
Jacek Podsiadło, * <i>Don't leave me</i>	266
Paweł Huelle, * <i>Weiser Dawidek</i> (fragment)	267
Andrzej Stasiuk, * <i>Ptaki</i> (fragment)	268
Andy Warhol, * <i>Dyptyk Marilyn</i>	269
Rozważamy, podsumowujemy, piszemy	270
Lektury dla ciekawych	271
Problemy do powtórzeń przed egzaminem maturalnym	272
Indeks rzeczowy	274
Indeks osób i utworów	277